

Förord

JON FOSSE tillhör de stora inom samtidsdramatiken, under 2002 gjordes totalt 100 uppsättningar i världen av hans pjäser och framförallt i Tyskland och Frankrike är han ett mycket viktigt namn, vars pjäser sätts upp av några av de mest namnkunniga regissörerna. I Sverige tog det märkligt lång tid innan hans pjäser började spelas i större omfattning. Institutionsteatrarnas intresse väcktes först efter den internationella framgången, den svenska introduktionen 1997/98 svarade istället två små fria teatergrupper för – Kia Berglunds uppsättningar på Teater Giljotin och Svante Aulis Löwenborgs på Teater Cinnober.

Kanske har många lurats av texternas skenbara enkelhet, trots att det handlar om en handfast realism och länkat Fosse till Ibsen. För mig är det närmare mellan Fosse och Beckett, med en tystlåten absurdism, ett språkspel med omtagningar, exakt rytmisering och återkommande teman. Den franska regissören Claude Régy har sagt att Fosses pjäser blandar vardagen och drömmen, det gäller utan tvivel för regissörerna att hitta balansen mellan dessa mycket flytande nivåer. Det är också märkbart hur olika hans pjäser sätts upp, där de tyskspråkiga uppsättningar som jag har sett mycket mer har betonat den absurda humorn och tillkortakommandena än till exempel de svenska uppsättningarna. Det är just denna spelbarhet, fylld av alternativa tolkningsmöjligheter, som gör en stor dramatiker.

Ett annat särdrag, som pekar bort från realismen, är rollnamnen. Många av Fosses gestalter får nöja sig med att heta Flickan, Sonen, Modern osv, som om de symboliserade hela grupper av förstelnade människor, som om deras personlig-

het hade runnit av dem. De befinner sig ofta långt bort i provinsen, även ifall de bor mitt i staden så tycks kommunikationerna dras in och runt dem blir husen mörkare, tidigare bodde där människor som man kunde betrakta genom sitt fönster. Det är en instängd, hotfullt tryckande stämning som utmanas av viljan till uppbrott.

Vi presenterar här fyra av Jon Fosses pjäser, skrivna 1994, 1995, 1997 och 1998. Volymens sista pjäs, *Dröm om hösten*, skiljer sig från de andra med ett uppbrutet tidsperspektiv där man som åskådare/läsare själv får skapa förhållandet mellan mötena.

Med utgivningen av denna volym inleder Teatertidningen sin bokserie med samtida dramatik. Under en lång rad år har vi inte kunnat läsa ens de största internationella dramatikerna i bokform, vi har fått vara glada ifall någon av deras pjäser ens har blivit uppsatta på teatrarna. I Teatertidningen publicerar vi sedan många år en nyskriven svensk pjäs i varje nummer, men det har saknats ett forum för översatt dramatik som vi härmed öppnar.

RIKARD HOOGLAND